

Анахь дэгъухэм ахэхьагъ

Илъэсэу икыгъэм изэфэхьысыжхэмкIэ, мэкъу-мэщ хьызмэтым ылъэныкъокIэ Урысыем ишъолъыр анахь дэгъуипшымэ Адыгеир ахэхьагъ.

Адыгэ Республикэм и Лышгъхьэ ипресс-къулыкъу кызыритыркIэ, къоджэ псэупIэхэм псырыкIуапIэхэр, газрыкIуапIэхэр арыщэгъэным ылъэныкъокIэ, мэкъу-мэщ техникэм ищэфынкIэ республикэм гъэхьагъэхэр зеришыхэрэм ыкIи гухэлъэу шыIэхэр дэгъу дэдэу гъэцэкIагъэ зэрэхьурэм ар кыкIэлъыкIуагъ.

Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ иколлегие изэхэсыгъоу Москва шыкIуагъэм ар кыщалауагъ. 2008 — 2012-рэ илъэсхэм ателытагъэу мэкъу-мэщ хьызмэтым хэхьоныгъэхэр ышIынымкIэ къэралыгъо программэу шыIэм игъэцэкIэн изэфэхьысыжхэр ары ИофшIэн шхьалъэу коллегием зыщытегушылагъэхэр.

(Тикорр.).

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Общественнэ-политикэ ИофшIэным чанэу зэрэхлажхэрэм, хэдакIохэм яфедэхэм инэу ыналэ зэрэтыригъэтырэм, промышленностым ихэхьоныгъэ илахьышхо зэрэхишыхьэрэм ыкIи кызыхьугъэр илъэс 50 зэрэхьурэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытхьу тамыгъэу «Законыр. Пшъэрылгыр. Цыфыгъэр» зыфиорэр фагъэшышагъ Погодин Сергей Петрыкъом, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат, зэфэшIыгъэ Iахъэхэлъ обществэу «Картонтарэм» игъэцэкIэкIо директор.

ПынджлэжьинымкIэ гумэкIыгъохэр зэхафыгъэх

Мэлылфэгъум ыкIэм пынджым ихьын чыгулэжхэр фежэщтых. Ащ ипэгъокIэу мэкъу-мэщымкIэ АР-м и Министрэу Юрий Петровыр пынджлэжхэм алукагъ ыкIи зигъо Иофыгъоу къуэуцухэрэм атегушылагъэх. Мы лъэныкъомкIэ республикэм щыпэрытыр Тэхьутэмыкъое районыр ары, зэкIэ республикэм ипынджлэжхэри ащ цы-зэрэугоигъэх.

Пэублэм Шапсыгъэ псыIыгыпIэм изытет къаплъыхьагъ. Илъэсий хьугъэу ар агъэцэкIэжы, мылкъоу пэгухьэрэр федеральнэ бюджетым къекIы, джыркIэ сомэ миллиардрэ ныкъорэ фэдиз гъэкIэжыын ИофшIэнхэм атырагъэкIодагъ. Нэпкъыхэр икIэрыкIэу агъэцэжыжы, нахь лъагъу къалэ-тых ыкIи дамбэ кIыIум рекIокIырэ гъогоу лъэш дэдэу зэхэкутэгъагъэр кIэу тыралъхьажы. ПсыIыгыпIэм псы дэтэп, ащ Иоф зэрымшIэрэр пынджлэжхэм къагуао. ГушыIэм пае, Шапсыгъэ псыIыгыпIэм пындж хьэсэ гектар мини 3 фэдиз епхыгъ, ау джыркIэ алэжышгъурэр гектар 400 ныIэп. МэкъумэщымшIэхэм яИофшIэн хагъэхьонэу фэмьехэкIэ арэп, лэжыгъэ хьасэхэр зэрагъэшыокIыщт псыр афийхэрэп. Тэхьутэмыкъое район администрацием мэкъу-мэщымкIэ игъэIорышIапIэ ипашэу Уджыхьу Адам кызырилуагъэмкIэ, ошх къе-щхымэ аубытышгъурэ псымкIэ пынджыр агъэшыокIы. Ар зыфэхьурэр гектари 100 зауI, гъэр огъу зыхьукIэ ари ашIокIодын ылъэкIыщт. Афыпсыпэ къоджэ псэупIэм шылэжхэрэ мэкъумэщымшIэхэм мыгъэ пынджыр гектар 700-мэ ащапхьын ягъухэлъыгъ. Ау псыр зэрымкыуштыр ыкIи ар зэрар зэрафэхьуштыр аралауагъ. — Шапсыгъэ псыIыгыпIэм псы дэгъуы-

тэн тыфитэп, 2015-рэ илъэсым нэс гъэцэкIэжыынхэр лъыкIотэщтых, ащ нэс псы дэгъуштыт. Пынджыр чыгум хашгулхьэу, ошхыхэр макIэхэу, псыр имыкъумэ шгушылагъэр хьаулые хьуштыт, — кыIуагъ мелиорациемкIэ ыкIи мэкъу-мэщ чыгухэм псы акIэ-гъэлъэдэгъэнымкIэ АР-м шыIэ гъэIорышIапIэм ипашэу ОелI Аслъан.

Тэхьутэмыкъое, Шэуджэн ыкIи Красногвардейскэ районхэр арых тиреспубликэкIэ пынджыр зыщалэжыырэр. Апэрэр ащкIэ пэрыт. Гъэрэкло республикэм кышыхьыжыгъэм ипроцент 60-р мыщ шаложыгъ. ПстэумкIи пынджшIэпIэ гектар мин 12-рэ ныкъорэ тиреспубликэ илъ. Ащ шыцэу алэжыырэр мини 5-м ехьу. ЗэкIэ пынджлэжхэр джыркIэ зыгъэгумэкIырэ Иофыгъохэм ащыщ псырыкIуапIэхэр. ГушыIэм пае, Афыпсыпэ къоджэ псэупIэм шылэжхэрэ мэкъу-мэщ хьызмэтшIапIэу «Ахэджагом» ар пащэхэм афигъэзагъ. Мыгъэ ащ апэрэу пындж шалэжыынэу рахьухьагъ, ау псырыкIуапIэхэу хьасэхэм якIуалIэхэрэр сэигъэх. Ахэр зыукъэбзынхэр зипшъэ-рылтым кIэупчIагъэх. МелиорациемкIэ ыкIи мэкъу-мэщ чыгухэм псы акIэгъэлъэдэгъэнымкIэ АР-м шыIэ

гъэIорышIапIэм ипашэ кызырилуагъэмкIэ, ар ежь мэкъумэщымшIэхэм-рэ Министерствэмрэ зэдагъэцэкIэн фэе Иоф.

ЗэкIэри зыгъэгумэкIыгъэхэ ыкIи зэфэдэу зэдамыштэгъэ нэмыкI къэбари зэлукIэгъум кыщалауагъ. Зы пындж гектарыр агъэшыокIыным сомэ 400 тефэмэ, мыгъэ уасэр кыда-гъэкIоен алъэкIыштыт. Ащ пынджлэжхэр эзэгъыгъэхэп ыкIи джыри зэ ащ кыфагъэзэжынышъ тегушыIэнхэу рахьухьагъ. Хэбзэ кыулыкыухэм яшIошIхэр, яеплъыкIэхэр алъагъэлэ-сынхэм пае общественнэ зэхэхэ зэхэщэныр анахь хэкIыпIэ тэрэзэу алъытагъ. А гухэлъыр ащ лыпытэуи агъэцэкIагъ. Адыгеим ипынджлэжхэм яобщественнэ организациие ипэщэнэу Красногвардейскэ районым шыщ пынджлэжхэу ЛыIэпIэ Ибра-хьимэ агъэнэфагъ, ащ игодзэщтыр пынджымкIэ шIэныгъэ-ушэтэкIо гупчэу Адыгеим шыIэм ипашэу Хьу-рым Хьазрэт. Зэхэщэгъэ общественнэ организациер хэбзэгъэуцугъэхэм адиштыт тхыгъэным юуж ихьаштыт ыкIи ащ дыкIыгъоу ИофшIэным епхыгъэ гумэкIыгъохэри зэшIуахьыштыт.

ГЪУКIЭЛI Сусан

2013-рэ илъэсым иятIонэрэ мэзих гъэзеткIэтхэгъур едгъэжыагъ!

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъу лъапIэхэр!

Лъэпкъ гъэзетыр кызытхыкIы зышIоигъохэм апае федеральнэ почтэм икьутамэу Адыгэ Республикэм шыIэм иотделениехэм, гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ пшъэрылхэр зэшIозыхьэр обществэу «Адыгея-Интерсвязь» зыфиIорэм ищапIэхэм ыкIи «Адыгэ макъэм» иредакцие дэжъ щыт тхыль щапIэм мэлылфэгъум и 1-м гъэзет кIэтхэнхэр ащырагъэжыагъ.

Почтэм иотделениехэм мыщ фэдэ уасэхэмкIэ лъэпкъ гъэзетым шгуащыкIэтхэн шгулэжыштыт: — сомэ 467-рэ чапыч 16-кIэ — тхьамафэм 5

къыдэкIэу нэкIубгъуи хьурэ гъэзетэу 52161-рэ индекс зилэм;

— сомэ 398-рэ чапыч 16-кIэ — фэгъэкIотэныгъэ зилэхэм апае 52162-рэ индекс зилэм;

Мыекъуапэ игъэзетеджэхэр!

«Адыгэ макъэм» иредакцие дэжъ щыт тхыль-щапIэм, индексхэу 52161-рэ, 52152-рэ, 14289-рэ зилэхэм сомэ 140-кIэ шгуащыкIэтхэн шгулэжыштыт; (мыщ шыкIатхэхэрэм щапIэм ежъ-ежырэу гъэзетыр чIахыжэзэ ашIыштыт);

«Адыгея Интерсвязь» ищапIэхэм тигъэзетхэм зэкIэми сомэ 150-кIэ шгуащыкIэтхэшт.

(КIатхэхэрэм гъэзетыр щапIэм чIахыжэзэ ашIыштыт).

Къалэу Мыекъуапэ дэт хьызмэтшIапIэхэу, организациехэу, учреждениехэу корпоративнэ шыкIэм тетэу гъэзет экземпляр 15-м кышчымыкIэу кызытхыкIыштыр редакцием сомэ 200-кIэ шыкIэтхэнхэ алъэкIыштыт.

Университетхэу, институтхэу, еджапIэхэу корпоративнэ шыкIэм тетэу гъэзет экземпляр 20-м кышчымыкIэу кызытхыкIыштыр редакцием сомэ 150-кIэ шыкIэтхэнхэ алъэкIыштыт.

Ныбджэгъу лъапIэхэр, шыкIатх лъэпкъ гъэзетым!

Егъэджэныр лъэныкъо пстэумкIи

Мыекъуапэ иадминистрация ипашэ иIэнатIэ зыгъэцкIэрэ Александр Нариныр къалэм иеджапIэхэм япашэхэм аIукагъ. ЗикI къэралыгъо ушэтынхэм языфэгъэхьабырын ыкIи язэхэцэн, муниципальнэ гъэсэныгъэм игъэкIэжыны ыкIи хэхьоныгъэ егъэшIыгъэным атегушыIагъэх.

КIэлэеджакIохэм шхын стыр ягъэготыгъэным, еджэкIо шъуашэхэм, ахэм якъызIэкIэгъэхьанкIэ мылIуку зымыIэ унагъохэм социальнэ IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэным афэгъэхьыгъэ Iофыгъохэр хэушъхьафыкIыгъэу зэхафыгъэх. АхэмкIэ унашъохэр еджапIэ пэпчъ шашIыштых, ны-тыхэм якомитетхэри къыхагъэлэжъыштых. Муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Къалэу Мыекъуапэ» гъэсэныгъэмкIэ имуниципальнэ совет изэхэсыгъоу къыхащт мазэм шыIэщтым мы Iофыгъохэм къащыфагъээжъыныу рахъухьагъ.

— ГъэкIэжыным ипроект къыдыхэлытагъэу шапIэхэм лъэхьаным дишгэрэ Iэмэ-псымэхэр ачIагъэуцагъэх. Къэлэ администрациер IэпыIэгъу аф-

хъу — гъот макIэ зилэ унагъохэм къарыкIыр сабын нэгъырэ мини 4-м ехъумэ пчэдыжышхэ гъомлэпхъэ стыр аIэклагъахэ, — къышыхагъэщыгъэ Мыекъуапэ иадминистрация.

Зэреджэщтхэ тхылъхэм яIэкIэгъэхьан фэгъэхьыгъэ Iофыгъори зэхэсыгъом къышалэтыгъ. ГъэсэныгъэмкIэ къэлэ комитетым ипашэу Л.Дубовскаям къызэриIуагъэмкIэ, гъэкIэжыным къыхиубытэу шIэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэкIэ республикэ Министерствэм пэублэ классхэм апае тхылъхэр къышэ-фыгъэх, ахэр Iоныгъом и 1-м ехъулэу аратыштых. НэмыкIхэм ателъытэгъэ хэушъхьафыкIыгъэ Iофтхьабзэхэр еджапIэхэм ащырагъэкIокIыштых — ны-тыхэр къезэгъыхэмэ, къыкIэлъыкIорэ классым ихьэхэрэм ятхылъхэр ауж къыкIыхэрэм къафагъэнэжъыштых.

ЕджэпIэ унэхэм ягъэцкIэжыны, «Учительский дом» зыфиIорэ проектым игъэцкIэн, электроэнергииер нахь макIэу зыгъэстырэ шIыкIэ-амалхэм атехьэгъэным афэгъэхьыгъэ Iофыгъохэми зэхэхэм джащ фэдэу щатегушыIагъэх.

Гъогухэр зэкIэ Шъхьагуащэ екIуштых

«Интерралли Шъхьагуащэ-2013-р» зыфиIорэ зекло-спортивнэ Iофтхьабзэм изыфэгъэхьабырын игъэкIотыгъэу республикэм щэкIо. Мы мазэм и 27-м къышхьулагъэу жьоныгъуакIэм и 2-м нэс ахэр рекIокIыштых.

Зэнэкъокъухэм ящынэгъончъагъэ, медицина IэпыIэгъур, зышхьхэщтхэ ыкIи зышхьхэщтхэ чIыпIэхэр зэтэгъэпсыхьэгъэнхэр ыкIи нэмыкIхэр джырэ уахътэм зыдэлэжъэхэрэ Iофыгъохэм ащыштых.

ЗеклонымкIэ ыкIи зыгъэпсэфыпIэхэмкIэ АР-м и Комитет къызэрэщыIагъэмкIэ, хабзэ зэрэхъугъэу, культурнэ зыгъэпсэфыны ыкIи спортивнэ зэнэкъокъун уцугъохэмкIэ Iофтхьабзэр зтеуытыгъэщт. РафтингымкIэ Урысыем, Къыблэ федеральнэ шъолъырым ыкIи Адыгеим ячемпионатхэр рагъэкIокIыштых, ориентированиемкIэ, къушъхьэ-дэкIоенымкIэ, щынагъо зыхэлъ спортымкIэ зеклохэм заушэтышты.

Мы мазэм и 27-м зэнэкъокъухэр рафтингымкIэ Къыблэ федеральнэ шъолъырым изIухыгъэ чемпионаткIэ ра-

гъэжъэщтых. УзэпIыныкIэ анахь гъэ-шIэгъоныштыхэр «КIышгъэ-1» ыкIи «КIышгъэ-2» зыфиIорэ псыхъо зэпырыкIыпIэхэм зыкъызэрашагъэлэгъоштыр ары. Мы уцугъор мы мазэм и 28-м ыкIи къыхащт мазэм иапэрэ мафэ сыхьа-тыр 11-м ыкIи 2-м рагъэкIокIышты. ЗэхэщакIохэм къызыралорэмкIэ, мыгъэ пхъашэу зэнэкъокъуштых, кIэухым купышэу дунэе чемпионатым хэлэжъэщтхэр къыхахыштых.

Ушэтынхэм ахэлэжъэщтхэм жьоныгъокIэ мазэм иапэрэ мафэ мэфэклI шIыкIэм тетэу шIуфэс арахышты, республикэм ихабзэ иIофышIэхэр зэхэхьэм къекIоллэштых. Мыекъопэ районым итворческэ купхэм якъэгъэлэгъон, зэнэкъокъу зэфэшъхьафхэр, зеклоным шагъэ-федэрэ Iэмэ-псымэхэм яермэлык-къэгъэлэгъонхэр Iофтхьабзэм къыдыхэ-лытагъэх. Орэдусхэм яфестивалэу «Первоцвет», анахь дахэр къызышыха-хышты зэнэкъокъоу «Мисс Интерралли» зыфиIорэхэри зэхэщэщтхэм ащыштых. МэфэклIыр жьогъотопым зэфишIы-жышты.

УПЛЪЭКIУНХЭР

Зилажъэр орэпщынэ

Къэралыгъо регистрацием, кадастрэм ыкIи картографием яфедеральнэ къулыкъу и ГъэлорышIапIэу Адыгэ Республикэм шыIэм ипшъэрылъ шъхьалэхэм зыкIэ ащыч чIыгур гъэфедагъэ зэрэхъурэр уплъэкIугъэныр. Ащ пшъэрылъэу ыкIи гухэлъэу щырялэхэм нахь игъэкIотыгъэу защыдгъэгъуазэ тшIоигъоу бэмышIэу зылудгъэкIагъ а ГъэлорышIапIэм ипашэ ипшъэрылъхэр зыгъэцкIэхэрэ Къуижъ Эдуард.

— ЧIыгур гъэфедагъэ зэрэхъурэм лъыплгъэрэ къэралыгъо учреждением ипшъэрылъ анахь шъхьал зэхэцкIэ шIыкIэу ыкIи правовой гъэпсыкIэу предприятиехэм яIэхэм ялытыгъэу ахэм япашэхэми, янэмыкI IофышIэхэми, джащ фэдэу зэкIэ цIыфхэми чIыгур фэгъэхьыгъэ законодательствэу шыIэр, чIыгур къэзыгъэгъунэхэрэм игъоу къафальгъэгъухэрэр зэрагъэцакIэхэрэр, ахэм адакIоу чIыгур зэрагъэфедрэр ренэу уплъэкIугъэнхэр, — къытфелуатэ ащ.

— ЧIыгур лъыплгъэнымкIэ анахь гухэлъ шъхьалэу щыт Адыгеим ыкIи Урысыем зэрэпсау чIыгур зэрашагъэфедрэ шIыкIэм хэукъоныгъэу фэхъухэрэр игъом къыхэгъэщыгъэнхэр. Ащ пыздагъэу Къуижъ Эдуард къызэриIорэмкIэ, республикэм мэкъумэщ мэхьанэ зилэ чIыгурэр зэкIэ ищыкIагъэм лъыкIахъу шагъэфедрэрэп, непэ ехъулэу гектар мин 20-м ехъу шIуагъэ къымыхъэу щызэхэкIыхьажыгъ. А щыкIагъэр дэгъэзыжыгъэным фэшI амал зэфэшъхьафхэр зехьэгъэнхэ зэрэфаери къыхигъэщыгъ.

— А Iофым 2012-рэ илэсэным игъэкIотыгъэу тытегушыIи, итхъухьагъэх тшIэн фаехэр, — еIо тигушыIэгъу. — Тикъулыкъу апэрэу гъунэм нэсэу зэхыфгъ республикэм ичIыпIэ зыгъэлоры-

шIэжыныпIэ пстэуми мэкъу-мэщ мэхьанэ зилэ чIыгоу арылтыр зыфэдиштыр, ащ шышэу илэсэныбэ хъугъэу амыгъэфедрэр зэрэхъурэр. Мыщ дэжыым джыри зэ къыкIэзгъэштхы сшIоигъу зигугъу къэсшIырэр мэкъу-мэщ мэхьанэ зилэ чIыгурэр ары. Мы илэсэным ахэм язытет чIыпIэ пстэуми ащытыуплъэкIунэу тигухэлъхэм къыдалыгътэ. Ащ фэшI апэ рапшIэу амыгъэфедрэ чIыгурэр зыфэгъээгъэ физическэ ыкIи юридическэ лицэхэр зэтымыгъашIэхэ хъуштыт.

— Ащ фэдэ уплъэкIуныр сыдэуштыгъэ зэхэщыштыт? Мэкъу-мэщ мэхьанэ зилэ чIыгур республикэм щамыгъэфедрэным фэзышхэрэр эжжугъэшIагъа? — теупчIы тигушыIэгъу.

— Мы илэсэным ащ фэгъэхьыгъэ уплъэкIунхэр зэхэщыштыгъэ итхъухьагъ, — еIо Къуижъ Эдуард. — Ащ фэдэу шыIэ пстэур а зы уплъэкIугъом къыхедгъэуытэн зэрэтымылъэкIыштыр гъэнэфагъэ. Ар псынкIэу зэшIотхыным фэшI ищыкIэгъэ цIыфхэри мылIукури тикъухэрэп. Арэу щытми, чэзыу-чэзыоу а IофшIэныр зэшIотхыштыт. ЗыгорэкIэ амыгъэфедрэ чIыгу Iахьыр къыхэгъэщыгъэ зыхъукIэ, ар зыер зэрэгъэпщынэгъэн фэе шIыкIэр къыдзылтыгъэрэ унашъо Урысые Федерацием и

Правительствэ икIыгъэ илэсэным ышIыгъ. Ащ дэгъоу къызэхэфых чIыгур амыгъэфедрэ лъытэгъэн ыкIи ащкIэ пшъэдэкIыжъэу ягъэхьыгъэн фаехэр зыфэдэхэр. Мы IофшIэныр «Россельхознадзорым» и ГъэлорышIапIэ тигъусэу зэшIотхыштыт.

Джауэ тылгъэлэсы чIыгур тэрэзу зышамыгъэфедрэ чIыпIэхэр республикэм къышыхагъэщыхэу къызэрэхэ-кIырэм фэгъэхьыгъэ Iофыгъом.

— ЧIыгур зытегъэлэсыхьагъэм тетэу тэрэзу амыгъэфедрэу къызэрэхэ-кIырэм макIэп тызэрэIу-кIэрэр, — еIо тигушыIэгъу. — Шыпккъэ, ар анахьыбэу зыфэгъэхьыгъэхэр цIыф псэупIэхэм къагъэгъунэрэ чIыгурэр арых. Джащ фэдэу къыхэкIых чIыпIэхэу мэкъу-мэщ мэхьанэ зилэ чIыгурэр фэшъхьаф гухэлъхэм афэшI зышхьагъэфедрэхэр. Ащ фэдэхэр нахьыбэу къызышхьэдгъэщыхэрэр Мыекъопэ районым къыгъэгъунэрэ чIыпIэхэр арых. Шыпккъэ, зигугъу къэсшIыгъэ гъэфедакIэр къыхэгъэщыгъуаеп, ащ тегъэпсыхьэгъэ шIэныгъи ищыкIагъэп. Ащ фэдэ къыхэдгъэщыгъэ зыхъукIэ административнэ пшъэдэ-кIыжъ ягъэхьыгъэн зэрэфэе шIыкIэр ыкIи а хэукъоныгъэр зышхьагъэзыжыны фэе уахътэр къащытэгъэлэагъох тхылъэу афэтIхьэхэрэм, пшъэдэкIыжъэу ахьыштыр зыфэдиштыр агуритэгъало. ЕтIанэ ахэр гъэцэкIагъэ зэрэхъухэрэм тиIофышIэхэм гъунэ лъафы. ЗыгорэкIэ щыкIагъэу афэтIлэгъугъэхэр игъом дамыгъэзыжыгъэхэ зыхъукIэ нахь пщыныжъ ин атетэлъхъэ.

— ЧIыгу законодательствэр гъэцэ-кIагъэ зэрэхъурэм иуплъэкIун анахь мэхьанэ щызылэхэм ащышын фае чIыгу Iахъэу тэрэзу амыгъэфедрэр зыфэгъэзагъэр къыхэгъэщыгъэныр.

— Ары, а Iофыгъохэм афэдэу макIэп тызэуаллэрэр, — еIо Къуижъ Эдуард. — Анахь къыныгъоу тызылукIэрэр чIыгу Iахъэр зыер къыхэгъэщыгъэныр арэп, ащ фэдэ цIыфым е предприятием икэ-гъотын нахь. Ащ фэдэ зыхъукIэ кощын IофхэмкIэ федеральнэ къулыкъум иIо-фышIэхэр IэпыIэгъу къызфэтэгъэхьух. ЕтIанэ чIыгу Iахъэр зыхэхэм макъэ ятэгъэу уплъэкIун Iофхэу зэшIотхьэхэрэм къахэлэжъэнхэ зэрэфаехэмкIэ. Ащ фэдэ шIыкIэм шIуагъэ кеты.

*ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хьаджэрттбый.*

ЧIыфэр кыратыжыгъ, ау...

Тикъэлэ шъхьалэ щыпсэурэ хъулыфгъэу чIыфэшхо зытелыым ылгъэныкъокIэ хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэлорышIапIэу Адыгэ Республикэм шыIэм и Мыекъопэ къэлэ отдел ихьыкум пристав-гъэцэкIа-кIо IофитIу къызэлуихыгъ.

ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, инэ-Iосэ бзылфыгъэ горэм мы хъулыфгъэм чIыфэ къылихыгъагъ, ау ритыжыным дэгъулэ-штыгъэп. Ащ къыхэкIыкIэ Iо-фыр зэхыфынэу бзылфыгъэм хьыкумым зыфигъэзагъ.

Ащ унашъоу ышIыгъэм диш-тэу хьыкум пристав-гъэцэкIа-кIом IофитIу къызэлуихыгъ ыкIи мэфэ 5-м къыкIоцI чIыфэу телыыр хъулыфгъэм къыпщыны-жыныу фигытэпытагъ. А уахътэр зытешIэми, хэбзэгъэуцугъэм къыдилтыгътэрэ шапхъэхэр ащ ыгъэцэкIагъэхэп. Хьыкум при-ставыр хъулыфгъэр зышхьысэ-урэ унэм къызэкIом ишагу ав-томобилэу «Тойота» зыфиIорэр дэтэу дилгъэгъагъ ыкIи а чIыпIэ дэдэм ар ыгъэфедрэн фимытынэу унашъо ышIыгъ.

Нэужым къызэрэнэфагъэм-кIэ, чIыфэ зытелыым мы авто-транспорт закъор арэп иIагъэр, иавтомобилэу «Ниссаныр» инэIуасэхэм аритыгъэгоу къы-чIэщыгъ. А мэфэ дэдэм а ма-шинэми арест тыралъхьагъ.

АвтотранспортитIури ащэ-нышъ, акIэклIыр ахьщэр чIы-фэм пэIуагъэхьажыны зэралъэ-кIыштыр къызыгурэлор ары ныIэп сомэ мин 382-рэ хъурэ чIыфэр къыпщыныжыным хъулыфгъэр къызэзгъыгъэр.

Автомобильхэу «Ниссаным-р» «Тойотэмр» джырэ уахъ-ти арестыр атырахыжыгъэгон. Сыда пIомэ чIыфэ шъхьалэу телыгъэм дакIоу, хьыкум приставхэм сомэ мин 26-м ехъу хъулыфгъэм къафызэкIыгъэкIожыны фае.

Сэщэх

Мэфибл зыныбжъхэм къащегъэ-жъагъэу мазэ хъугъэ шкIэ цыкIухэр сэщэх. Республикэм ичIыпIэ пстэ-уми зыщыфхэрэм афынэзгъэсштыт. Тел. 8-928-925-71-32.

Патент къызэралыпхышт шIыкIэр

IoфшIэнымкIэ е гражданскэ-правовой зэфыщытыкIэхэмкIэ зэзэгъынгъу адашIыгъэм тегъэпсыкIыгъу, Урысыем ицIыфхэм яуагъо е нэмыкI лъэныкIэхэм апае лэжъапкIэ аратыгъэ Ioф арагъэшIэнэу рагъэблэгъэнхэ альэкIышт IэкIыб хэгъэгухэм яцIыфхэу е гражданствэ зымыIэхэу хэбзэ лъапсэм тетэу Урысые Федерацием къэкIуагъэхэу Федеральнэ хэбзэгъуцугъэм зэригъэнафэрэм тетэу патент зэратыгъэхэр.

Шалъэу иIэр зы мазэм къыщыублагъэу мэзищым нэсэу IэкIыб хэгъэгухэм яцIыфхэм патент араты. Ащ палъэу иIэр пчъагъэрэ лъагъэкIотэн альэкIышт, ау зы лъыгъэкIотэгъур мэзищым шIокIын ылтэкIышттэп. Джащ фэдэу пчъагъэрэ зэралъагъэкIотэгъур дыхтэу, зэкIэмкIи патентым палъэу иIэр мээ пшIыкIуIтIум ехъун ылтэкIышттэп.

Патентым палъэу иIэр лъагъэкIотэгъэкIэ альыгъэ физическэ лъапсэкIэ

тхыгъэхэм ялэжъапкIэ техъорэ хэбзэ-лахъыр Урысые Федерацием ихэбзэгъуцугъэ зэригъэнэфэрэ шIыкIэм тетэу шэпхъэ гъэнэфагъэм итэу аванс шIыкIэ-кIэ зэритыгъэ палъэм фэдизкIэ. Ащ тетэу зигъэпсыкIэ, IэкIыб хэгъэгухэу къыкIыгъэ цIыфым кошын IoфхэмкIэ федеральнэ чIыплэ хэбзэ гъэцэкIэкIо къулыкIуым зыфигъэзэнэу ищыкIагъэп.

Патентыр зэратыгъэм зэкIэмкIи мээ пшIыкIуIтIу зытешIэрэ уж IэкIыб хэгъэгухэу къыкIыгъэ цIыфым патентыкIэ къаIыхыгъэным фэшI кошын IoфхэмкIэ федеральнэ чIыплэ хэбзэ гъэцэкIэкIо къулыкIуым зыфигъэзэнэу фит. IэкIыб хэгъэгухэу къыкIыгъэ цIыфым Урысые Федерацием исубъектэу патентыр зыщыратыгъэр ары нIэлэп Ioф зыщишIэн фитыр.

2013-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу визэ имыщыкIагъэу IэкIыб хэгъэгухэу ицIыфэу Урысые Федерацием къэкIуагъэм патент раты зыхъу-

кIэ шIокI имылэу къэралыгъо дактилоскопическэ шIыкIэкIэ атхын фæе.

МЫГЪОЛI Зар.

Кошын IoфхэмкIэ Федеральнэ къулыкIуым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм иинспектор шIыхъаI, хэгъэгухэу кIоцI къулыкIуым иподполковник.

Тазыр атыралъхъагъ

Кошын IoфхэмкIэ Федеральнэ къулыкIуым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм иIoфшIэхэм гъэтхатэм оперативнэ-пэшIорыгъэшI Ioфыгъоу «Зыщыпсэхэрэ чIыплэхэр» зыфиIорэр республикэм щызэхатэгъагъ. Ащ гухэлъэу фыраIагъ IэкIыб хэгъэгухэм яцIыфхэр ыкIи гражданствэ зымыIэхэр зэхъубытагъэу зыщыпсэхэрэ чIыплэхэм кошын IoфхэмкIэ хэбзэгъуцугъэр зэрэагъэцэкIэжъырэр уплъэкIугъэныр ыкIи шэп-

хъуконыгъэхэр къыхэгъэщыгъэнхэр.

УплъэкIуныр рагъэкIокIыгъэ IэкIыб хэгъэгухэм яцIыфхэр куп-купэу зыщыпсэхэрэ чIыплэ 37-м ащыIагъэх, федеральнэ хэбзэгъуцугъэр гъогогъу 43-рэ аукъуагъэу къыхагъэщыгъ. Нафэ къызэрэжъыгъэмкIэ, Урысые Федерацием укыхъаным ыкIи ущыпсэхуным шапхъэу пылъхэр IэкIыб хэгъэгухэм яцIыф нэбгыри 10-мэ аукъуагъ, нэбгыри 6-мэ Урысые Федерацием укыхъаным шапхъэу пылъхэр агъэцэкIагъэп. IэкIыб хэгъэгухэу къыкIыгъэ цIыфхэм хэбзэнчъэу Ioф арагъашIэу къыхагъэщыгъэр 11. Джащ фэдэу нэмыкI шэпхъуконыгъэ 16 агъэунэфыгъ.

Оперативнэ-пэшIорыгъэшI Ioфыгъоу зэхатэгъагъэм ишIуагъэкIэ шэпхъэуконыгъэхэу къыхагъэщыгъэхэм атегъэпсыкIыгъэу зэкIэмкIи сомэ мини 128-рэ тазырэу атыралъхъагъ.

Антонина СЕМКИНА.

Кошын IoфхэмкIэ Федеральнэ къулыкIуым AP-мкIэ иотдел ипресс-секретарь.

• КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр •

Техникэр къуаджэм пай

Красногвардейскэ районым тызыкIокIэ тапэкIэ щытымылэзгъуцтыгъэхэ чIыплэ зытIу мызыгъоум тащыIагъ. Апэрэр республикэм адрэ ирайонхэм ащыщ имылгъэгъошт цех тегъэпсыхъагъэу шъоушъыгъу рафинадыр бэмышIэу къыщыдагъэкIэу зыщырагъэжъагъэр ары. ЗэхъокIыныгъэхэм яухътэ тыхъыхъэзэ, район гъомылэпхъэшI комбинат зтегъэпсыхъагъэу щытхъубэ зыпалъхъэщтыгъэу джы щымыIэжъым къыкIэныгъэ унэхэм ащыщ ар зыхъытэ.

Ащ фэшъхъаф IoфшIэлпэ гъэшIогъони бэмышIэу районым тызэкIом къыщытлэгъугъ. Ащ тызышагъэр районым мэкъу-мэщымкIэ игъэло-тшIыштыгъэу уахътэм, адыгэмэ зэраIоу, дэпкъ дилъхъагъэм тыкызэрэсыгъэр къыдгурыIуагъ.

— Аужырэ уахътэм республикэм игубгъохэм джырэ лъэхъаным диштэрэ техникакIэу

Ioф зэрашIэрэм хэжъо зэпыт, ахэр тракторхэр, комбайнхэр, сеялкъ тегъэпсыхъагъэхэр, щыпхъэнхэм чIыгур зэрэфагъэжъагъэхэр дискхэр зыхэтхэ лъэшгъо инхэр арых. ТызгъэгушIорэр а техникэкIэ шIагъом ясатырэ хъуцугъэхэм ащыщхэр тирайон къызэрэшIахыгъэр ары. Мы тыкызэдэкIуагъэр «ДИАС» цIэу зыфаусыгъэ IoфшIэлпэ гъэшIэгъон, — джыхэр къытфилуагъэхэзэ, Шъаукъо Ислъам къэлэпчъэ инэу зэIубгъуыкIыгъэм тыдишагъ.

Щагу хъоо-пшаоу тызидъхъагъэм псэолъэ инитIу зэпмычыжъэхэу дэтэлъагъох. Ахэр къэтэшIэжъых: зэман мычыжъэм зым комбайнхэу лэжъыгъэр зэрэIуахыжъыщтыгъэхэр, адрэ тракторхэр ашагъэцэкIэжъыщтыгъэх. Адэ джыры?

Цех инэу тызэрыхъагъэр чIыплэ зэфэшъхъафхэм мэшIо тхъуабзэу къащыдэуаехэрэм къызэлъагъэнэфы. ЧIыплэ залэмэ нэбгырэ зыщыплэу зэхэт купхэм Ioф ашIэлэ. Ахэр гъучIым электричествэм къытырэ кIуачIэмкIэ зыфэе пкъыгъохэр хэзышIыкIхэрэ кIэлэ Iэпэлэсэх.

— Мы цехым тиресублики, Краснодар краими, Урысыеи мэкъумэщ техникэмкIэ ящапIэхэм дэгъоу ащыIуырэ диск онтэгъухэр зыхэт лъашъохэу зишъомбгъуагъэкIэ зетекIэхэу тилъхъанэ диштэхэрэм ахэлъышт пкъыгъоу зэфэшъхъафхэр къыщытэгъэжъагъых, — тиупчIэ джэуап къыритыжъэз къытфилуагъэ цехым ипашъу А. А. Нелибовскэм. — ДискаторкIэ тызэджэрэ а техникэ бэлахъыр чылапхэр жъуагъэу зэрагъэкIуыгъэр гъэжъагъэныгъэмкIэ бгъэфедэштмэ фэдэ шылэп, ащ дакIоу а IoфшIэным изэшIохынкIэ ар тракторэу зыпышIагъэм гъэстыныпхъэу ыгъэкIодырэм хэпшIыкIэу къышгъагъэкIэ. Мы цехым нэбгырэ 30 тыхъоу тышэлажъэ. Анахъэу тызпылър дискаторхэм, культиваторхэм апкъхэр зэхэгъэжъэгъэнхэр ары. Ащ дакIоу электричествэр зырыкIошт гъучIычхэр зыпашIэшт пкъэухэри къэтэшIых. Ахэр зэхэгъэжъэгъэнхэм фэшI Италием ыкIи Америкэм къащашIыр инверторнэ полуавтоматхэу а Ioфым щыбгъэфедэнхэм тегъэпсыхъэгъэ гъучIыр зыгъэткIухэрэм тикIалэхэм Ioф арашIэ. Ащ фэдэхэр чIыплэхэу электродхэр агъэфедэхэзэ агъэжъагъэхэм нахъышIум ылтэныкIокIэ бэкIэ атекIых.

Цехым ипашъэ къызэриIорэмкIэ, гъучIгъэжъэ нэбгырэ 12-у Ioф зэрагъашIэхэрэм ащыщэу нэбгыри 10-р селоу Красногвардейскэм щыщых. Апэрэ мафэм къышгъэжъагъэу мыщ Ioф шашIэ Iэпэлэсэныгъэшхо зыхэлъхэ хъугъэ Владимир Панковымрэ Владимир Бережноимрэ. ГъучIгъагъэхэм ямээ лэжъапкIэ, IoфшIэгъу уахътэм шъхъадэкIэу зэрэлажъэхэрэм тефэрэр зыхахъокIэ, гурытымкIэ сомэ мин 30-м лъыкIэхъэ.

ГъучIгъэжъэ кIалэхэм агъэфедэрэ оборудованием ышIэу къыралорэр адыгабзэкIэ къэу-

бытыгъуае мэхъу. Мары а кIалэхэм ащыщ къытиIуагъэр: «Тэгъэфедэх гъучI тхъэпэ Iужъухэр зэрэтыгъэрэ ыкIи координатнэ-хэутэкIо прессхэр, плазмэмкIэ гъучIыр зэрэтыбырэ ыкIи гъучIыр икIыхъагъэкIэ зэрыдгъэжъэрэ установкэхэр. А оборудование зэмыгъэшIэгъошIоу числовой программэкIэ Ioф зэдгъашIэрэр дэгъоу тIэ кыдгъэхъагъэу производительность ин къедгъэтэу тэлажъэ. Ащ ишIуагъэкIэ, дискатор дэгъу дэдэхэу IэкIыб хэгъэгухэм къащагъэхъагъэхэрэм тэтыхэр янэкIокIунхэ альэкIы». —

Мыщ текIышъ тэкIо ятIонэрэ цех инэу гъучIгъэжъэ кIалэхэм зэхэгъэжъэгъэ пкъыгъоу зэфэшъхъафхэм дискхэр зыхэт лъашъохэу зишъомбгъуагъэкIэ зетекIыхэрэр зыщылашIыкIыштыгъэр зыдэшIэлэ. Ащ тыщыIокIэ «ДИАС»-м игенеральнэ пашъу Н.В. Махлаковым. Ащ цехым нэIуасэ тыфешIы.

— Мыщ щызэхэтэгъэуцох зишъомбгъуагъэкIэ метри 2,2-рэ ыкIи 3 хъухэрэр, метри 9 зэлызыубытхэрэри къэтэшIых, — къытфилуагъэ ащ зэхэгъэуцогъэ дискатор зэфэшъхъафхэр къытигъэлъэгъухэзэ. — ЗэрыкIогъум шъуамбгъоу жъуагъэр зыгъэушъэбырэ машинэхэр зэрэлапIэхэм емылтыгъэу нахъ ащэфых хъызмэтшIаплэхэм япашъэхэми фермерхэми.

Фэшъхъаф чIыплэу тыздэ-

кIуагъэр къашIырэ техникэр зыщагъэлэжъырэр ары. Мыщ щызэпэлутых дискаторхэу, культиваторхэу, пхъэлэшэ зэфэшъхъафхэу чIыгулэжъхэр фаехэ зыхъукIэ къафашIынхэ альэкIыштыгъэр. Ахэм ятешIгъэ дахэу краскэ шэплъкIэ зэкIэгъэлыхъагъэх. Бэрэ уакIэлъырытыгъэкIи уаымызэщынэу щытых.

— Тызщылэжъэрэ районым игубгъохэм язакъоу къэтшIыгъэ дискатори 10-м ехъумэ Ioф ашарагъашIэ, — еIo Н.В. Махлаковым. — Адыгэ Республикэм щыщхэм типпродукции ащэфын зыхъукIэ уасэм афыщытэгъагъэ.

«ДИАС»-м апэрэмкIэ ыщэщтыгъэхэр сатыри 2 ыкIи 4 зыубытыштыгъэхэр арыгъэ, джы бэмышIэу ахэм ахагъэхъуагъэ сатыри 3 гозыхыхэрэр. Узхэдэн икIун предприятием къыгъэхъагъэ хъугъэ.

Красногвардейскэ районым «ДИАС»-м Ioф зыщишIэрэр ящэнэрэ илъэс, мэкъумэщ машинэшIыным АдыгемкIэ ар изы предприятие ин хъугъэ. Ащ къыгъэхъагъэрырэ продукция зэрэащэфырэм елгытыгъэу къуаджэм ищыкIэгъэ шъыпкъу щыт техникэр къыдигъэкIын ылтэкIышт.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хъаджэртбый.

Сурэтхэм арыпхэр: **И.Н. Шъаукъомрэ Н.В. Махлаковымрэ** яIoфхэм атегушыIэх; **предприятием къыгъэхъагъэрыгъэ дискаторхэр.**

КЪОДЖЭ ШЫАКИ

Чыгу яIэмэ, зыраIыгъыжыщт

Мэкъумэщ хъызмэтым иIоф зытэгым ишъыкхъагъэ зэрагъэ-шIэнэу, предприниматель цы-кIухэмрэ гурытхэмрэ яIофшIакIэ нэIуасэ зыфашынэу Краснодар краим и Парламент хэтхэм цыфхэм бэрэ залуагъагъэ. Бэмы-шIэу ахэм ащышхэр кьалэу Шьачэ щыIагъэх, ащ хэхьэрэ районхэр кьакIухагъэх. Псы-шIопэ районым щыIагъэхэм Лыгъотх, Кировскэ ыкIи Шэхэ-кIэй псэупIэхэр кьаплъыхагъэх. Джэбьы кьызыщагъэкIырэ чыг-хатэхэр, щай плантациехэр, унэе хъызмэтхэр зэрэзэхъагъэхэр ашIогъэшIэгъоныгъэх, ахэм иIоф ащызышIэрэ цыфхэм адэгущы-Iагъэх. Зэфэхьысыжъэу ашIы-

гъэхэм фэдэшхо къэзытын зы-лэкIыщт хъызмэтшIапIэхэр икьоу гъэфедатгъэ зэрэмыхъу-рэр, ахэм яIофшIакIэ зэблэхъу-гъэн зэрэфаер шакIагъэтхыгъэх.

Непэ кьалэу Шьачэ щыпсэу-хэрэм агъэфедэрэ гъомылапхъэ-хэм япроцент 92-р чIыпIэ зэ-фэшъафхэм кьарашы. Илгъэс кьэс гъомылэ тонн мини 126-рэ ящыкIагъ, ащ щыщэу тонн мини 9-р ары ныIэп кьалэм кьыхиу-быгъэрэ чIыпIэхэм кьашашыгъэр. Лым изакъоу илгъэсым тонн мин 33-рэ агъэфедэ, тонн мини 2-р ары чIыпIэ хъызмэтшIапIэхэм кьалэкIэкIырэр.

Краим мэкъумэщ хъызмэ-тымрэ кьыдагъэкIырэ промыш-

ленностымрэкIэ иминистрэ игуа-дзэу Иван Дорошевым кьызыри-гуагъэмкIэ, кьуаджэхэмрэ кьу-тырхэмрэ адэс цыфхэм унэе иIофшIапIэхэр зэхашэнхэм пае IэпыIэгъу хъушъушт федераль-нэ программэхэр зэрэщыIэхэр икьоу ашIэхэрэп. ЧIыпIэу зы-щыпсэухэрэр кьыдэплъыгъэмэ, унэе хъызмэт ащызэхъэшхоным ахэр тегъэлсыхъэгъэ шъыпкъэу щытхы.

Пшыгъэ Iушгъорэ Шьачэрэ зэб-гъапшэхэмэ, апэрэм унэгъо хъызмэтшIапIэ мин 900-рэ бы-лымхэр щалыгъэху хъызмэтшIа-пIэ мин 22-рэ щызэхъагъэх. Кьалэу нэгъырэ мин 450-рэ зы-щыпсэурэм апэрэхэр мин 22-рэ, ятIонэрэхэр 225-рэ нахъ мыхъу-хэу шэлажъэх.

— Джырэ уахътэм фэдэу, хаб-зэр цыфхэм унэе иIофшIапIэхэр кьуаджэхэм кьашыгъэ Iуахы-нымкIэ IэпыIэгъу кьафэхъоу зы-парэкли кьыхэкIыгъэп, — кьы-гуагъ Краснодар краим и Хэб-зэгъуцу ЗэIуагъ чIыпIэ зыгъэлэ-рышIажьынымкIэ, административ-нэ гъэпсынымкIэ ыкIи соци-альнэ-экономическэ хэхъоныгъэ-хэр шIыгъэнхэмкIэ и Комитет ит-хьаматэу Николай Петропавлов-скэм. — Ащ фэдэ амалэу кьыта-тыхэрэр тымыгъэфедэхэ хъу-щтэп. Тэр-тэрэу тхышхыгъэр кьэ-дгъэкIыжъэу зедгъэсжъын фае.

Ащ кьыгуагъэр шъыпкъэ, ау ар кьыбдэхъуным пае чIыгум

иIоф апэ зэхъыгъэн фаеу ельыгъэ шапсыгъэ Адыгэ Хасэм итхъа-матэу КIакIыхъу Мэдждэ. Джары мэкъумэщ хъызмэтым изы-кьегъэIэгъын фэгъэхьыгъэ про-граммэу щыIэхэм Шьачэ иIоф зы-кIышамышIэрэр. Унэе хъызмэт зэхъыгъэ зышIоигъо цыфхэм чIыгур илгъэсыбэрэ агъэфедэнэу арамгыгъэ хъушхэп. Ар аратыпэ-щтмэ е бэджэндэу арагъэштгэ-щтмэ гъэнэфагъэу щытэп. Ащ кьыхэкIэу цыфхэм ямые чIыгум хъызмэт щызэхъашэнэу гу тыра-шIыхьэрэп. Хэти фаеп имыем икьарыуи, имылькуи хильхъанэу. Джары псэупIэхэм хэхъоныгъэ-хэр зыкIамашIыхьэрэр, ахэр зышашIыпIэ чIыгу ялэп: зыбгъум-кIэ Лъэпкъ паркым, адрабгъум-кIэ Iахъэхэлъ мэкъумэщ обще-ствэ иным ячIыгъухэр щызэпэ-Iульых. НыбжыкIэхэм псэупIэ зытырашIыхъан чIыгу зэрямылэм кьыхэкIэу, унагъо ашIэными тегушIухьэхэрэп.

Ау цыфхэм иIофшIакIэр ащы-гъупшэжъыгъэп. Кьуаджэхэм цыфхэ IэпIасэхэр адэсых. Зиунэе

иIоф зэхъышхыгъэхэри щыIэх. Гушылэм пае, ШэхэкIэй щыпсэ-урэ Лыф Аслъан пщэжые лъэп-кьэу фореIыкIэ заджэхэрэр кьы-зэригъэхурэр хьакIэхэм агъэ-шIагъо икьугъ.

Бжэбжэхэм, былымхэм яхъун, чыгыхатэхэм, сэнашъхьэм якъэ-гъэкIын зэрэзэхъэшхэпщтхэр цыф-хэм дэгъоу ашIэ. Джащ фэдэ ша-им икьэгъэкIыни. БэшIагъэп шаеу «Краснодарский» зыфи-Iорэр пщэфынкIэ гъотыгъуаеу зыщытыгъэр, зэкIэми агу рихъы-щтыгъ. Ар Адлер, Солохаул, Ты-гъэмыпс, Тхьагъапшгъэ, Хьа-джыкьо ащыпсэухэрэм фэIа-зэхэу кьагъэкIышхыгъэ ыкIи кьа-уыгъыжышхыгъ.

Джыри кIасэп а иIофхэм кьа-фэбгъэзэхъынкIэ. Цыфхэр ио-фым кьыгъашхэрэп, ау ащ зы-щырагъэушъомбгъун чIыгу агъэ-федэнэу ялэп. Ар Краснодар кра-им ихэбзэгъэуцуцхэм кьагуры-гуагъэу агъэзэхъыгъ. IэпыIэгъу кьафэхъухэмэ, шапсыгъэ чылтэ-хэм зауужыжышхы.

НЫБЭ Анзор.

Тхьамафэм кьыкIоцI

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI иIофхэмкIэ и Министертвэ кьызыритыркIэ, мэлъыгъэгъум и 1-м кьыщегъэжъагъэу и 7-м нэс республикэм бэзджэшIэгъэ 79-рэ щызэрахъагъ. Ахэр — цыфым ыпкьынэ-лынэ шьобжэ хьылгъэхэр тырашхэгъэхэу 3, хъункIэн бэзджэшIагъэу 1, тыгъуагъэхэу 23-рэ, гъэпцIагъэ зы-хэлъ бэзджэшIэгъэи 7, нэмькIэхэри. Экономикэм ылгъэныкьокIэ хэбзэгъуцуцгъэр гъоготгъу 23-рэ аукуагъ. БэзджэшIагъэ зезыхъэ-гъэ нэгъырэ 73-рэ хэбзэхъумэкIо кьулыкьухэм агъэунэфыгъ, иIофэу зэхъафыгъэр процент 90-м ехъу.

БлэкIыгъэ тхьамафэм Адыгейм итгъогухэм хъугъэ-шIэгъэи 3 кьа-техъухагъ, ахэм кьахэкIыкIэ нэгъыри 3-мэ шьобжхэр ате-щагъэхэу хъугъэ. Ешгуагъэу ру-лым кIэрысхэу водитель 63-рэ кьаубытыгъ.

Тикъэлэ шъхьалэ щыпсэурэ хульфыгъэу илгъэс 45-рэ зыныб-жыым зэретыгъуагъэхэм епхы-гъэу УФ-м хэгъэгъу кIоцI иIофхэм-кIэ и Министертвэ Мыекъуагъ-пэкIэ иотдел идежурнэ часть зыкьыфигъэзэн фаеу хъугъэ. Ащ кьызыригуагъэмкIэ, мэлъылт-фэгъум и 2-м кьалэу Шытхьалэ щыIагъ. Ядэжъ кьэкложыным фэшI такси кьыубытыгъ. Мые-кьуагъ кьызысыжыкьым, водите-лыр тучан горэм кьышхыцунэу ыкIи такыкь зауэрэ кьэжэнэу ельгъугъ. Автомобилым икыи зы-хъум, хульфыгъэм зыдылгъыгъ-гъэ Iальмэкьыр зыдышхыгъэп.

Тучаным ар чIахъи, иIофхэр кьызыгъэцкIахэм таксиер зыдэ-щытыгъэ чIышIэм Iумытыжъэу кьычIэкIыгъ. Кьызырэнэфа-гъэмкIэ, сомэ мин 35-рэ, соте-вэ телефони 5 ыкIи шъом хэ-шIыкIыгъэ портмоне зырылгъы-гъэхэ Iальмэкьыр таксистым ытыгъуи, зигъэбылгъыжыгъ.

Полицием икьулыкьушIэхэм оперативнэ-лгъыхъон иIофхьаб-зэхэр рагъэкIокIыгъэ бэзджашIэр агъэунэфыгъ ыкIи кьаубытыгъ. Шытхьалэ ар щыщэу кьычIэ-кIыгъ, илгъэс 30 ыныбжъ. ЫшIа-гъэми хульфыгъэр еуцолIэ-жыгъ. Ащ кьызыригуагъэмкIэ, Iальмэкьым дэлъыгъэ ахъщэр зельгъгъум зышIышхыгъэп. Со-товэ телефонхэр кьылахыжыкьы-гъэх, ау ахъщэр ыгъэфедэнэу итгъо ифагъ. Уголовнэ иIоф кьы-зэIуахыгъ, уплэкIунхэр макIох.

Мэлъыгъэгъум и 4-м, автомо-биль гъоготгъу Мыекъуагъ — Псы-бай зыфаIоу Кошхьэлэ райо-ным пхырыкIырэм кьырычъэ-щтыгъэ машинэу ГАЗ 2705-р гъо-гу-патруль кьулыкьум иIофы-шIэхэм кьагъэуцугъ. Къэбэртгэ-БэIькьар Республикэм шыщ хульфыгъэу илгъэс 47-рэ зыныб-жыыр рулым кIэрысыгъ. Газелыр инспекторхэм кьызалыхъум, литри 5 зэрыфэрэ пластик бэшэ-рэби 100-м ехъу кьырагъотагъэх. Ахэм документхэр апылгыгъэхэп. Спиртым изэхэтыкIэ АР-м хэгъэгъу кIоцI иIофхэмкIэ и Ми-нистерствэ иэкспертнэ-кримина-листическэ гупчэ зэхифынэу агъэхьыгъ.

Сыадыг ыкIи ащ сырэгъушхо!

ОРДЭН Батыр

Мамхыгъэ дэт я 4-рэ гурыт еджапIэу Андырхъое Хъусенэ ыцIэ зыхьырым ия 3-рэ класс ис, я 3-рэ чIыпIэр кьыхьыгъ.

Адыгагъэр
атэ кIэныжъэу

Зетэхъышъ тиунэ сыдигъуи
илъ.

Тилэ нстэумэ анахьы лъанIэу
Дышгъэпсы IэшIоу тэ ти-
лгы хэлъ...

ГЪЫЩ Нухъ

Сятэжърэ сянэжърэ сыкьы-зыхъугъэм кьыщегъэжъагъэу сызэрэадыгъэр ыкIи адыгэ шэн-хэбзэ дахэхэр зесхъан зэрэфае-хэр спкышшэол кьыхалгъагъэу сэлъыгъ.

АдыгэцIэ дахи кьысфасуыгъ. Сэ сцIэр Батыр. Ащ кьыкIырэр

сылгъэшэу, сыщыфышIоу, сызы-щыпсэурэ адыгэ шьолгъырыр шIу сэлъэгъоу, кьэсыухъумэн сльэкIэу сыпсэуныр ары.

Адыгэ кIалэр, сэ кьызырэс-шIошIыркэмкIэ, апэ нахыжъмэ уасэ афишIэу, шъхьэкIэфэныгъэ арихэу щытын фае. Сэ сыадыг ыкIи ащ сырэгъушхо. Сыкьызы-хъугъэ кьуаджэу Мамхыгъэ шIу дэдэ сэлъэгъу. Цыфэу дэсхэри шIу сэлъэгъух. Ахэм зэкIэми адыгэгъэшхо ахэлгъэу сэлъыгъ. Ситэмашъхыи шIу дэдэ сэлъэгъу. Сэ ащ сыкьышхыгъэ ыкIи сышхыпIугъ. Ахэм сэ сарэгъушхо.

Тиунагъуи адыгэ шэн-хэбзэ дахэхэр щызэрахъэх. Сянэжърэ сятэжърэ кьысало зэпыты на-

хыжъмэ шъхьэкIэфэныгъэ зэ-ряпхын фаер, кIэлэегъаджэм ыIорэм узэределун фаер.

ЕджапIэу сызыщеджэрэм гъэсэпэтхыдэ дахэхэу адыгагъэм епхыгъэу бэ дэдэ кьыпфалугатэрэр. Джыри сыныбжъ макIэ. Ау щыт нахъ мышIэми, сыадыг ыкIи ащ сырэгъушхо. АдыгацIэр дахэу язгъэлэгъэ цыфхэ перыгъэу сэ сльэгъоу сшIэхэрэм афэдэ сы-хъунэу сыфай.

ТиеджапIэ ыцIэ зыхьэу Ан-дырхъое Хъусенэ Борэжъ ыкIом иадыгагъэкIи, иIушыгъэкIи, лгъыхъужыныгъэу зэрихъагъэм-кIи щысэтэхыпIэ кьысфэхъоу сэлъыгъ. Ащ фэдэу адыгэ лъэп-кьым бэмэ ацIэ кьеплонэу хэт.

Сэ сынасыпышIоу сэлъыгъэ еджапIэу Андырхъое Хъусенэ Борэжъ ыкIорэ зыщеджагъэу ыкIи ыцIэ зыхьырым сызэрэще-джэрэм фэшI.

Нэгъой Ренат

Я 11-рэ Мыекъопэ еджа-пIэм иапэрэ класс щед-жэ. «УсэкIо анахъ цыкIу» зыфилорэ лъэныкьомкIэ кьахэщыгъ.

Сурэт сэшIы
сэ сыхэкъу

СурэтшIыныр сэ сикIас,
Ащ сэ лъэшэу сыфIаз.
СынахыкIи фэсэгъас,
Ари, ишъыпкъэу, IэпIас.

Мары сиунэ, мары сикъуа-
джэ,
Чэт-тхьачэтхэри кьызы-
щылгъэдджэ.

Сисурэт ахэр дахэу кьыхэ-
таджэжъ,
ЦIэ зэфэшхъафыкIэ ахэм
сэджэ.

Чыгъ бырабэри дахэу
кьэсэшIы,
Кьыцэ гъоужь цыкIуэхэри бэу
ащ пысэшIэ.

Тикъушхъэ лъаги сурэтым
хэт,
Тыгъэ нэфынэр ащ ашъ-
хьэрыт.

ТыхэкIа сурэтэу сшIыгъэ,
Псыхъо гъогухэри кьыхэзгъ-
эщыгъэх.

ШIу сльэгъоу сикъалэ идэ-
хагъи,
Сисурэты дэгъоу иолгъагъо.

Адыгэ хэкум сыкьышхы-
гъу,
Адыгэ чылэр сэ шIу сльэ-
гъу.

Адыгэ кушгъэм сэ сышхыпIугъ.
Сэ — сыадыг! Ар сэркIэ на-
сыптыгъ.

Сянэ IэпыIэгъу кьысфэхъугъ.
Сэ усэ цыкIуэхэр зэхэзгъэуцо-
ныр сикIас.

«АДЫГЭ МАКТЪЭР»

адыгэ лъэпкъым ынап

Тызэрэщыгуазу, гъэзетэу «Адыгэ макъэр» тхьамафэм тфэ кыдэкIы. Ащ кьеушыхьаты журналистхуу шылажьэхэрэм псынклэгъу, IэпIэсэныгъэу ахэлъыр зыфэдэр. Сыдэу шытми, гъэзетыр кыдэгъэкIыгъэ кьодыеу шымытэу, шыIэныгъэм ылъэныкъо пстэури тедзэгъу пэпчэ итэлъагъо. Ар IофшIэ-гъэшху. Ар гъэзетым шылажьэхэрэм яIофшIагъ.

БэмышIэу «Адыгэ макъэр» илъэс 90-рэ зэрэжыгъэр игъэкIотыгъэу хагъэунэфыкIыгъ. Ар лъэшэу ныбжэ дах, лIэшIэгъу лъэпкъым флэжыагъэхуу ыкIи флэжыагъэрэм шъхьащэ афэт-шыныр атефэ. Анахъэу кьахэгъэщыхэ сшIоигъу гъэзетым бэдэдэрэ шылэжыагъэхуу, лъыгъэныгъэ ин цIыфмэ зыфащыхуу, редакция афэтIонэрэ ун Iоми ухэмыукъонэу, журналист IэпIасэхэр. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистхуу Iэхъусэжэ Хьаджэрэтбыйрэ «Адыгэ макъэм» пшъэдэкIыжэ зыхьырэ исекретарэу НэпшIэкъуй Зауррэ апэ ацIэ кьесэIо. Ахэм ямызагъоу непэ «Адыгэ макъэм» журналист IэпIасэу шылажьэрэр бэ. Ахэр мэкъу-мэщым, экономикэм, политикэм, спортым, музыкэм, медицинэм, ахэм анэмыкI лъэныкъуабэм адэлажьэрэ журналистхы. Ахэр ана-

хъуу зыуж итхэр цIыф гъэсагъэхуу, еджагъэхуу, кызырыкIохуу зыщыIэныгъэ гъогу занкIэу тегъэхуу, лъэпкъым псэнчъэу флэжыагъэхуу, зыIут Iофыр дахуу зыгъэацIэзэ кьэзыхьыгъэ цIыфхэм ацIэ дахэкIэ ралоныр, ахэр шысэтэхыпIэ гъэзетеджэхэм афашIынхэр ары. Адэ ежъхэм атефэрэ гушчыIэ дахэри игъом кьэпIонкIэ емыкIуа?

СисэнэхьаткIэ егъэджен-пIуныгъэ Iофыр арышъ сызыпылтыр, анахьыбэрэ сызгуалIэхэрэ редактор шъхьаIэу Дэрбэ Тимур, редактор шъхьаIэм игуадзэу, пшъэдэкIыжэ зыхьырэ секретарэу Хьурмэ Хьусен, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистхуу Сихуу Гошнагъу, МамырыкIо Нуриет, Къэзэнэ Юсыф, Тхьаркьохьо Сафьет. Ахэм яIофшIагъу сызгыгуазэм игугъу кьэсшIы сшIоигъу. Дэрбэ Тимуррэ Хьурмэ Хьусенэрэ упчIэ горэ уилэу узгъуалIэрэм сыдигъуи уахътэ кьахэгъэкIы, узгъэгумэкIырэ упчIэм иджэуап кьыуатыжы. ЗIофшIэн шIу зыльэгъурэ цIыф хъупхъэх, мыпшъыжыкх.

ЗэдзэкIагIохуу Тхьаркьохьо Сафьетрэ Лышъ Саньетрэ бэрэ сгуалIэу кьыхэкIы. Урысыбзэм кьыхэкIи адыгабзэм кьыхэкъыгъэ гушчылабэхэр гушчылабэхэм зэрадэтым тегъу бэрэ тэгъэфедэхэ нахь мышIэми, гушчыIэхэм уадэлажьэмэ адыгэ гушчыIэкIэ кьэпIон плъэкIынэу ахэтыр макIэп. Ащ фэдэу зыхьурэм нахьыбэрэмкIэ сиупчIэ зыфэзгъазэрэр

мы нэбгыритIур ары. Ахэм упчIэр зэраптыгъэм тегъу джэуапыр кьамыгыжыгъэ зыхьукIэ, кьыкIэ-лъыкIорэ мафэхэм кыпфытеох, узгъэгумэкIыштыгъэ гушчыIэм икьэбар кьыкIэупчIэх, ежъхэм яшIошIхэр кьыбдагъошх.

Илъэс Iокрым ехъугъ Сихуу Гошнагъорэ МамырыкIо Нуриетрэ зысинэIуасэхэр. Анахъэу гурит еджапIэу N 9-м, нэужым Адыгэ республикэ сэнэхьат хэгъэхьо институтым Iоф ащысшIэ зэхьум бэдэдэрэ егъэджен-пIуныгъэ Iофыгъохэм афэгъэхьыгъэу игъэкIотыгъэ пчыхъэзэхьахъэхэр кьалэм иеджапIэхэм е адыгабзэм изэгъэшIэн фэгъэхьыгъэ Iэнэ хьураехэр сэнэхьат хэгъэхьо институтым ащызэхат-шэцтыгъэх. Ащ фэдэ зыхьукIэ, апэдэдэ кедгъэблагъэцтыгъэхэр Гошнагъу е Нуриет ары. Ахэр мыпшъыжыкхуу, уахътэу кьышэцгъэблагъэхэрэм дэх имыIэу ренэу игъом кьекIуалIэцтыгъэх. Гошнагъо кьыддэхъугъэ горэ шыIэмэ кьыддэгъушIоу, кьыддэ-мышъумэ Iофым екIолакIэу фэпшIын плъэкIыштыкIэ ишIошIхэр кьыддигъошштыгъэ.

Къэзэнэ Юсыф 1999-рэ илъэсыр ары нэIуасэ сызыфэхъугъэр. Косово кьыкIыжыкIыгъэ тилъэп-кьэгъухэр санаториеу «Къурджып» шедгъаджэхэ зэхьум бэрэ кьыгъахъэцтыгъэх а лъэхьаным гъэзетым иредатор шъхьаIэцтыгъэу Къуекъо Асфаррэ Юсыфрэ. КьыкIэлыкIорэ илъэсхэм «Нартхэм ямашIо орэмыкIуасэ!» зыфилорэ пчыхъэзэх-

хъэхуу Адыгеим икьоджэ ыкIи Краснодар краим ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм ащырекIокIыгъэхэм тащыIэ зыхьукIэ ренэу Юсыф тигъогъогъугъ. А лъэхьаным Юсыф итхыгъэхэм сяджэу сыублагъэ. Ахэм узIэпашэу, гупшысэ-гулгытэ инхэр ахэлъэу зэригъэпсырэр нафэ.

Гъэзетым илъэс зэфэшъхьафхэм редактор шъхьаIэ зэфэшъхьафхэр илагъэх. Ары кьэс гъэзетым итеплъэ зэхьокIы, нэбгырэ пэпчэ ежэ кьыпкырыкIэу кIэ горэ хелъхъэ. Ау сыд фэдэрэ лъэхьани зэмыокIэу гъэзетыр зыфэлорышIэрэр адыгэ лъэпкъыр ары, ащ ищыIагI, идэхагъ, игушIуагъу, игукъау. Ахэм афэгъэхьыгъэу илъэс зэфэшъхьафхэм гъэзетым инэкIубгъохэм рубрикэ зэфэшъхьафхэр кьарэхъэх: «Шапсыгъ», «ПсынэкIэчъ», «Нэплъэгъу», «НыбжыкIэ лъэ-оанэхэр», «Адыгэ хабз», «Псауныгъ», «Адыгэ псалъ», «Джэ-ныкIо машIу», кIэлэцIыкIухэм апае «Самгъур», «Тыгъэнэбзый» ыкIи нэмыкIхэри.

Непэ гъэзетым икIэтхэн анахь чIыпIэ гъэнэфагъэ зыубытырэ Iофыгъохэм ащыщ. А Iофыр кьыгъэпсынклагъ Интернетым. ЦIыфыбэм аIоу зэхэпхыщт: «Сэ гъэзетыр кьысымытхыкIыгъэ пае, гъэзетым кьыратхэрэм сышымыгуазуу шыгъэп. Интернетым зэкIэ сызыфаер кьысэхы». Ари хэкIышIэ дэгъу. Интернетым непэ дунаим тег цIыфхэр зэрэпхы, нэIуасэ зэфэшых. Ащ фэдэу ти «Адыгэ макъэ» тиреспуб-

ликэ шыпсэхуэрэм анэмыкIэу кьэрал зэфэшъхьафхэм ащыIэхуу адыгэ цIыфхэми анэсы, рэгъушх, рэзэныгъэ хахы.

Гъэзетым иIофышIэхуу нахь сызыпэблагъэхэм ягугъу кьэсшIы зыхьукIэ, сIофшIэнкIэ бэрэ семуаIлэрэми, ау иIофшIа-кIэ дэгъоу сышыгуазуу сикъоджэгъу игугъу кьэсшIыщт. Ар тызэрэгъушхуу, зыгуи, зыпси зIофшIэн хэзылхъэу, илъэс пчъагъэм тIысырэ уцурэ зымыIэу, итхыгъэхэм гужъуагъэ гори ахэмылэу, чанэу зIоф зыгъэ-цакIэу ЕмтIыль Нурбий.

Непэ ти «Адыгэ макъэ» ыныбжэ илъэс 90-рэ зышыхъугъэм гъэхьагъэу иIэхэм ахахъоу, лъэбэ-кьукIэхэр ыдзынхуу тыфэлъаIо. Адыгэ лъэпкъыр ззыпхъуу, ащ идахэ кьызылотыкIырэ гъэзетыр бэгъашIэ орэхъу! Ащ иIофышIэхуу чэщи мафи ямыIэу гъэзетым флэжыагъэрэм псауныгъэ пытэ яIэнэу афэтэIо!

Ситхыгъэ цIыкIу кьэсыухы-жынэу сыфай Къэзэнэ Юсыф игушчыIэхэмкIэ:

*«Гъогур тфыхыщэу,
Лъэпкъым фэишъыпкъэу,
«Адыгэ макъэр»
терIэ гъозапIэу!
Шульэгъу кIоцIэишхуу,
ЦIыфхэм яIапIэу,
ТерIэ гъэзетыр
тыгу иджэмакъэу!»*

КIЭСЭБЭЖЪ Нэфсэт.

Адыгэ кьэралгъо университетым бзитIушIэныгъэмкIэ илабораторие егъэджен IофхэмкIэ испециалист.

Шульэгъуныгъэр кIуачIэкIэ кьахьырэп

Гур гум кьыхихын фае. ИжыкIэ кьышгъэжыагъэу Кавказым ис лъэпкэ зэфэшъхьафхэм шэн дзеу ахэлъэу кьыркIо пшъэшъхьыныр. Мы зекIуакIэр зыхэм ашIодэгъоу, шэн дахуу, адрэхэм ащ фэдэ зекIуакIэкIэ пшъэшгъэ дэмыкIом удзэклоныр шъхьакоу алтыгъэ. Мы Iофым ехылаIагъэу икIыгъэ илъэсым тыгъэгъагъэм и 4-м кьыхьэгъагъ «Адыгэ макъэм» ШхончыбэшIэ Рузанэ ытхыгъэу «Пшъашъэр зытыгъугъэр агъэп-щынэцта?» зыфилорэр. Авторым упчIагъэ типшъашъэхэм аритыгъ. Шъхьаджэ ежэ ишIошI кьыриотыкIыгъ, ахэм яеплъыкIэхэр зэтефагъэхэп.

Непэ мы Iофым ехылаIагъэу типшъашъэхэр зэрэзекIохэрэм узеплъыкIэ, бэмэ урагъэгупшысэ, бэ угу кьагъэкIыжы. Пшъэшгъэ дэклоным шапхъэу пылтыр бэ. Ахэм ягъэцэкIэн шэн-хэбзэ дахэхэр пылхъэу тиадыгэ лъэпкэ кьыркIо. Пшъашъэм идэклонгъу кьызысыкIэ бэмэ ягупшысэн фае, анахъэу ыналэ зытетын фаер егъашIэм ищыIэныгъэ зыдигъэшIэщт шъхьэгъусэм икыыхэнын ары. Шъхьэгъусэ кьыхэозгъэхьы-рэр шульэгъуныгъэр, гукъэбзэ-ныгъэр, шъхьэкIэфэныгъэр арых. Ахэр дэгъоу кьаушыхьаты тиады-

гэ гушчыIэжъхуу «Гур гум кьыхихын фае», «Шульэгъуныгъэм ылъапсэр гукъэбзэныгъ», «Шульэгъуныгъэр кIуачIэкIэ кьахьырэп», «Шульэгъуныгъэр ащэрэп ыкIи ащэфырэп» зыфэпIощт-хэм.

Мы непэ зигугъу кьэсшIырэ зекIуакIэр кьызежыагъэр бэшлагъэми, непэ кьызнэсыгъэм ащ иягъэ типшъашъэхэм кьахьы. Упшъэшгъэ зидэклонгъумэ упчIэ уплъэн фае. Хэта узэгъэзырэр, узэфыжыагъэр? Егупшысэба, далоба! Кьылфэе пстэуи уадэ-клон плъэкIыштыгъэ афэуимыIэмэ. Иномаркэ машинэ дахэм исэу, галстук дахэр дэлъэу, кьоджэпщым ыкьоу зыкьыуигъэлъэгъукIэ ар шъхьэгъусэкIэ кьыхэпхынэу шыта? Шъуанэ-шъуатэхэм шъуауп-чъыжыба, ижыкIэ пшъашъэхэр зэрэзекIощтыгъэм шъукIэупчIэба.

Зышъхъэ шIу зыльэгъужьэу, нахьыжъхэм шъхьэклафэ афэ-зышIырэм ащ фэдэ зекIуакIэхэр кьызхыгъафэхэрэп. Непэ ахьымэ, неущ зыкIэупчIэкIэ, икIыжыгъэ кьыуаIо. Ар фэмыеу кьахьыгъэмэ, зыми гыбгытныи рипхыны ылъэкIыштыгъэ. Ау сыд хьурэр мыщ фэдэм: кьахьыгъэ пшъа-

шъэм иIахьылхэр ащ кьагъа-кIохэш, агъащтэ. Фаеу кьахьыгъэми, кьылыкIогъэ Iахьылхэм апкэ кьыкIэу «сыфэмыеу сыкыи-хыгъ» кьырагъаIо, джащ фэд фэмыеу кьахьыгъэми «сыфаеу сы-кьэIуагъ» еIошъ, кьенэ.

Ар кьыушыхьагъу мыщ фэдэ шысэ кьэсхьын. Илъэс зауэлкIэ узэкIэлэбжыкIэмэ, сигъунэгъумэ адэжэ сыкIуагъэу нэбгырэ зы-хьыл унэм кьыхьагъ. Къэхъугъэр тымышIэу сигъунэгъурэ сэрырэ тыкьэтэджыгъ. Кьыхьагъэхэм хьулыфыгъитIу ахэтыгъ, адрэхэр бзылфыгъэ ныбжыкIэх, зы хэкIотагыи акIыгъу. Ар анахь лъэшэу куоштыгъэ: «Тыдэ шыла кьахьыгъэр, тыдэ шыжыгъэбылтыгъа?» Хьурэр кьыдгъурылуагъэп. КIэлитIум язым сыкыишIэжыгъэти «ЕмыкIу кьысфэмышI, мыр сигъунэгъу бзылфыгъэти, кьызысэлъэIум кьэсымыщэн слъэкIэгъэп», — ыIуагъ ащ. А пчыхьэм гушчыIэ Iэабэ аIуагъ, сигъунэгъу ышынахьыкIэ зы-щыпсэурэр кьырагъаIуи, яп-шъашъэ ащ рацэллагъэмэ зэ-рагъэшIэнэу икIыжыгъэх. Ты-сыжыкIэу тымифэзэ, кьатыгъу-гъэ пшъашъэр унэм кьырацагъ. ИкIыжыгъэх тIозэ, пшъашъэм лъыхьурэ купым кьыгъэзэжыгъ. КьолэжыкIым ыхьырэ чэтыжыкIэм фэдэу, пшъашъэм ышъхьащышъо аIыгъэу текуоштыгъэх: «Уфаеу укьэIуагъа, укьахьыгъа?» Пшъэшгъэ ныбжыкIэу кьахьыгъэр

кьэгъушчыIэн ымылэкIэу, ерагъэу бзаком фэдэу ышъхъэ кьыгъэсы-сыгъ «сыфай» кьыкIэу. Сыд фэдэ шэн ар, хабзэм мы зекIуакIэр дешта?

Упшъэшгъэ зидэклонгъумэ зымыгъэхъуу, пшъхъэ плыгъэжыкIэ унэм укьыкIымэ нахьышIуба?! Уанэ-уягъэхэм анагъэ темыхъуу, ахэр кьыпфэразэхуу, узцапIугъэ унэм укьыкIымэ, сыд зымыуасэр! Шу узэрэлъэгъоу, илъэс пчъагъэрэ узэпылтыгъэу ахьыгъацIэ уилэу уздакIокIэ, о унапэп. Джы непэ тыныбжыкIэ пшъэшгъэ зидэ-клонгъухэр Iофышхо хэтых. Ежы-хэр зыфаер кьафаеп. Зыгу кIо-дыхэрэм, шульэгъуныгъэ фы-рымьыIэми, шылакIэ иIэу, унэшхо тегъэпсыхьагъэ, иномаркэ маши-нэ, ахьщэ гъэтIылыгъэ зилэу кьашIошIырэм дэклон.

ЦIыфыр шIу умылэгъоу тау-щтэу удышчIэцта? Мы упчIэм иджэуап кьэтыжыкIыгъошIоп. Ау шыIэныгъэм ащ фэдэхэр хэхьы-хэх. Ащ фэдэу джыри зы шысэ кьэсхьын. Ар кьызэхъулагъэр дунаим ехьыжыгъ. Чылэм унэгъо зэтэгъэпсыхьагъэу дэсыгъэхэм ащыщыгъ ар кьызэхъулагъэр. Ахэм якIалэ еджэгъэ-гъэсагъэу, IэнэтIэ дэгъу иIэу шытыгъ. Къу-аджэм дэс пшъэшгъэ дахэмэ ахэплъыхьэцтыгъэ. Ежэ зэрипэ-сынэу зы пшъэшгъэ дэхэдэдэ ахэ-тыгъ. Ащ ыдэжэ бэклаерэ псэ-лтыхьо кIуагъэ, ау ар кьыфэ-ягъэп. Шъхьаеу, пшъэшгъэжы-

ем янэ-ятэхэм ащ дагъэклонэу фагъэпытагъ. КIалэу зыфэмыем дэкIуагъ. Шульэгъуныгъэ, гугъэ-бэныгъэ фырымьыIэхуу илъэс пчъагъэрэ зэдэпсэугъэх, сабий-хэр зэдагыотыгъэх, рагъэджагъэх, апугъэх. ОшIэ-дэмышIэу, «тыдэ укьыкIи лажэ» зэраIоу, ишъхъэ-гъусэ автомашинэ зэутэкIым хэкIодагъ. Шъхьэгъусэ имыIэ-жъэу унэм кьынагъ. Исабийхэм нэмыкI гушIуагъо имыIэу кьэ-нагъ. Чылэ хьадагъэ горэм кIуа-гъэу, ишъэшгъэгъу шыIуагъ. Бэрэ гушчылагъэу ипшъэшгъэгъу кьеупчIыгъ: «Сыд уищыIагI, о уинасып кьыубытыгъ, анахь унэгъо дэгъоу чылэм дэсым уиыхьагъ. Сэ чылэм дэсхэм анахь ешъуа-кIом сырихьылIагъ. Ащ сыри-хьылIэн нахьы сылIэгъагъэмэ зыгъэпсэфыжыныгъы, джы мы сищыIагIэр ары нэмыIэмэ». «О зи умыIо, сэ сымыIомэ. Сэ кьэз-гъэшIагъэм сыгу зыфэмыкIорэ цIыфым сигъашIэ еспхыгъ, шульэгъуныгъэ зыфаIорэр дысымыIэу, сыгу шуIуцэ хьугъэ, зы фэбэгъагIэ илэжъэп, учыIы-жыгъэу кьэсхьыгъ», — кьыри-гъэжыагъ ащ.

Шульэгъуныгъэм ылъапсэ, ыкIуачIэ, ишъыпкыагъэ икьу фэ-дизэу тыныбжыкIэхэм кьагуры-мыIоу ящыIэныгъэ макIо. Ар гукъаоу щыт.

**ХЪОДЭ Сэфэр.
IофшIэным иветеран.**

Зыми фэдгъэдагъэп

ИСКУССТВЭМ ЩЫЦІЭРЫНОХЭР

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние щыклогъэ концертэу тыккызытегушылэрэр зэрэгъэпсыгъэ шыккэмкІэ нэмыкІ пчыхъэзэхыхъэхэм афэдэп. Адыгеим иартисткэ цІэрылоу Нэхэе Тэмарэ симфоническэ оркестрэр игъусэу концертыр кытыгъ.

орэдхэм таригъэдэлугъ. Сыд фэдиз произведение зэхытигъэхыштми, адыгэ орэдхэм Тэмарэ ащиухэрэп, макъэм имызакъоу, гуکلэ келох. Ижырэ орэдэу «Адыфым» икІэрыкІэу зыфигъази, гупшысэ шхъалэу хэлтыр кызылэуихыгъ. У. Тхъабысымым иорэдэу «Пшы-нэр», М. Лыхасэм ыусыгъэу «Шульэгъур къаджэ» зыфилохэрэм ягъатхэ жъы хуыттэп.

Концертыр кІозэ, пчыхъэзэхыхэр кызаухым Тэмарэ кэгъэгъэ Іэрамэу ратыгъэр макІэп. Артист-

кэм шыІэныгъэр зэрилэгъурэр иорэдхэмкІэ кызылэуихыгъ, искусствэм пышагъэхэм адэгущылагъ. Концертым кэкІуагъэхэм зрафэрэзэр Тэмарэ кылуагъ.

Ащ фэдэ пчыхъэзэхыхъэхэм цІыфыр алу. Артисткэм кылогъэ орэдхэр оркестрэм пае Григорий Михайловым зэригъэфагъэх. Симфоническэ оркестрэм идирижерэу ар концертым хэлэжъагъ. ТищыкІагъэх ащ фэдэ зэхыхъэхэр.

Сурэтым итыр: **Нэхэе Тэмарэ концерт кыеты.**

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкк ІофхэмкІэ, ІэкІыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкыгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи кьэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестыанскэр, 236

**Редактор
шхъалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шхъалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭШЛІЭКЪО
Саид**

**ПшъэдэкІыжъ
зыхырэ
секретары**

**НЭПШІЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зідэшылэр:**
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэоры-
шлал, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4010
Индексхэр
52161
52162
Зак. 000**

Хэутыным
узщыкІэгъхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

БАСКЕТБОЛ

Финалныкъом щешІэшт

ТелефонкІэ кытыгъ. Урысые Федерацием баскетболымкІэ изэнэкъокъу хэлэжъэрэ командэхэу апшъэрэ купым хэтхэм мы мафэхэм зэлукІэгъу кынхэр яІэштых. ПэшІорыгъэшъ финалым хэфагъэхэр Воронеж щызэдешІэх. Апэрэ чыпІэр кыдэзыхырэ суперлигэм хэфэшт.

Мыекъопэ «Динамо-МГТУ»-р купэу зыхэтэм елгытыгъэу ешІэгъухэм ахэлажъэ. ЗэлукІэгъухэр зериухыгъэхэм тагъэушІуагъ. Воронеж икомандэ тиспортсменхэр зэретекІуагъэхэр кыххэтэгъэщы.

«Динамо-МГТУ» — «Динамо» Ставрополь — 68:63,

«Динамо-МГТУ» — «Парма» Пермь — 71:73, «Динамо-МГТУ» — «Согдиана» Воронеж — 73:67.

Адыгеим ибаскетбол командэ финалныкъом хэхъагъ. Ижевскэ икомандэ непэ дешІэнэу щыт. Тиспортсменхэм зэлукІэгъум яшгыпкызу зыфагъэхъазыры. «Динамо-МГТУ»-м итренер шхъалэу Андрей Синельниковым кызырІуагъэу, тибаскетболист анахъ ІэпІасэу Валентин Кубраковым шьобжэу кытырашагъэм егъэгумэкІы. Ижевскэ икомандэ дешІэн ыльэкІыштми кьэшІэгъуай. Арэу щытми, тикомандэ зичэзыу ешІэгъур кыхын ыльэкІыштэу тэгугъэ.

ГАНДБОЛ

Ныбджэгъу зэлукІэгъухэр

ГандболимкІэ Мыекъопэ бзылфыгъэ командэу «АГУ-Адыфым» ныбджэгъу зэлукІэгъухэр тикъалэ щырилагъэх. Азербайджан икомандэ тиспортсменкэхэр гъогогъуищэ дешІагъэх. КІэлэцІыкІу-ныбжыкІэ командэхэри шхъафэу зэлукІагъэх.

Адыгеимрэ Азербайджанрэ ягандболисткэхэр зэрээздешІагъэхэм тылгыпльагъ. Теклоныгъэр кыдэхыгъэным зэрэфэбэнагъэхэм даклоу, спортсменкэхэм яухъазырыныгъэ зэрэхагъэхъоштым пылгыгъэх.

Апэрэ ешІэгъур 30:28-у, ятІонэрэ 28:27-у тиспортсменкэхэм къахыгъэх. Мэлылфэгъум и 12-м яІэгъэ зэлукІэгъур 30:24-у Азербайджан икомандэу «АБУ» Баку ыхыгъ.

Тикомандэ итренер шхъалэу, СССР-м изаслуженнэ тренерэу Ви-

талий Барсуковым кызырэтиІуагъэмкІэ, ныбджэгъу ешІэгъухэм яшІуагъэкІэ тиспортсменкэхэм Іоф зыдашІэжыгъ. Азербайджан ихъшыпыкІыгъэ командэ итренер шхъалэу, СССР-м спортымкІэ изаслуженнэ мастерэу Рафига Шабановар зэлукІэгъумэ яплыгъ. ЗэдэгущыІэгъу гъэшІэгъонэу ащ дытилагъэр, спортсменкэхэм кытфалотагъэр тигъэзет кыхиутыцтых. Адыгеир зэрашІогъэшІэгъо-ныр тигуапэу кьэттхышт.

КІЭЛЭДЖАКІОХЭМРЭ ПІУНЫГЪЭМРЭ

Зыщытхъухэрэм щысэ атырахы

Адыгэ Республикэм футболымкІэ икІэлэцІыкІу-ныбжыкІэ спорт еджапІэ зыщыгъэхэрэ кІалэхэу 1996-рэ илээсым кьэхъугъэхэр Краснодар краим изэлухыгъэ зэнэкъокъу хэлэжъагъэх. ТикІэлэеджакІохэм апэрэ чыпІэр кыдаыхыгъ.

Мыекъопэ «Зэкъошныгъэм» илээсыбэрэ щешІэгъэ Юрий Манченкэр тиныбжыкІэ футбол командэу гъэхъагъэ зышгыгъэм итренер. Ащ ыгъасэхэрэм сэнаушыгъэ ахэлъ, шэн-хэбз дахэхэр шыІэныгъэм щызэрахъэх. Дэгъоу еджэх, щысэ атырахы, сэнэхъатэу кыхахыштым егупшысэх. Тренерым анахъэу ыналэ зытетыр кІалэхэр цІыфышІу хъунхэр ары.

Мыекъуапэрэ Славянск-на-Кубанирэ якомандэхэр футбол зызэдешІэхэм, зыгъэпсэфыгъо уахътэу зэлукІэгъум кыххэкІыгъэр агъэфеди, ныбжыкІэхэр зыхэт командэр ешІапІэм ипчэгу кырагъэблэгъагъ. Адыгэ Республикэм физкультурэмкІэ ыкІи спортымкІэ и Комитет итхъаматэу Хъасанкъо Муратэ Краснодар краим икІымэфэ зэнэкъокъу апэрэ чыпІэр кыщыдэзыхыгъэ командэм фэгущылауагъ, шлухъаф-тынхэр футболистхэм аритыжыгъэх.

Командэм щешІагъэхэм тигуапэу ацІэхэр кьэтэлэх. **Степаненко Сергей, Манченко Юрий, Емельянов Александр, Квитченко Евгений, Майлян Мурат, ХъацІыкІу Мурат, Юркевич Артем, Тасенко Максим, Къушхъэ Джамболэт, Аджырэ Эльдар, Кеосиди Игорь, Финьков Илья, Нэтхъо Амир, Филиппов Александр, Кондратьев Николай, Фазылов Вячеслав, Емельянов Сергей.**

Стадионым нэбгырабэ дэсэу кІэлэеджакІохэм зрафэгущылауагъэхэр зэхэщакІохэм ІофшІэгъэшІукІэ афэтэлэгъу. Ны-тыхэр, кІэлэегъаджэхэр, спортыр зикІасэхэр кырагъэблагъэхи, щытхъур кІалэмэ афалуагъ.

**НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.**

Сурэтым итыр: Адыгеим ифутбол командэу Краснодар краим апэрэ чыпІэр кыщыдэзыхыгъэр.